

Vår referens
2625812

Vårt datum
2025-08-25

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se
kn.cks.remisser@regeringskansliet.se

Vår handläggare
Glimstedt Christina (agj75) GR-C

Er referens
KN2025/00916

Ert datum
2025-04-22

Er handläggare
Patrik Brodd

Ringhals AB - Remissvar avseende regeringens promemoria "En ny och tydligare reglering av bedömning av överensstämmelse med krav för verksamheter med joniserande strålning"

Ringhals AB ("**Ringhals**") tackar för möjligheten att lämna synpunkter på rubricerad promemoria inklusive författningsförslag ("**Promemorian**").

Ringhals sammanfattande synpunkter

Ringhals delar bedömningen att det behövs en tydligare reglering av bedömning av överensstämmelse för att upprätthålla strålsäkerheten i bl.a. kärntekniska anläggningar. Ändå ser Ringhals skäl att avstyrka merparten av föreslagna författningsändringar - såsom *de nu utformats* - i lag (1984:3) om kärnteknisk verksamhet ("**KTL**"), förordning (1984:14) om kärnteknisk verksamhet ("**KTF**"), strålskyddslagen (2018:396) ("**SSL**") och strålskyddsförordningen (2018:506) ("**SSF**") eftersom de:

- är mer omfattande än motiverat;
- saknar nödvändiga avgränsningar;
- är otydligt formulerade; och
- grundas på otillräcklig konsekvensanalys.

Ringhals instämmer dock i följande föreslagna författningsändringar i ovan författningar:

- sektorsspecifika krav för ackrediterade organ; och
- att persondosimetritjänster kan godkännas av Strålsäkerhetsmyndigheten ("**SSM**").

Ringhals instämmande i författningsändringarna gällande sektorsspecifika krav för ackrediterade organ förutsätter övergångsbestämmelser som gör att Swedac och berörda organ ges tillräcklig tidsmässig möjlighet att genomgå ackreditering så att det inte uppstår brist på aktuella organs tjänster.

Ringhals uppfattar Promemorian som något motsägelsefull eftersom SSM ges vidare föreskrifträtt jämfört med idag samtidigt som det konstateras att föreslagna bemyndiganden inte innebär förändring i sak jämfört med dagens krav (se Promemorian s. 19).

Ringhals förordar att författningsförslagen går ut på förnyad remiss innan ikraftträdande.

Ringhals kommentarer till förslag till ändringar i berörda författningar

Föreslagna författningsändringar i KTL

Det i KTL nya begreppet "bedömning av överensstämmelse" konstateras i Promemorian vara mer omfattande än nuvarande reglering i 9 § KTL. De föreslagna kravformuleringarna avseende bedömningarna tycks dock gå ännu mycket längre än vad som idag motsvaras av "praxis" och

Kopia till:

Papperskopia: Arkivet

Elektroniskt: Vd, cRQ, cRS, cRT, cRU, cRG och Bolagsjurist.

Ringhals AB

Adress: 43285 Väröbacka • Besök: Ringhals

Telefon: +46 340 66 70 00 • E-post: ringhals@vattenfall.com

Org.nr 556558-7036 • www.vattenfall.se/ringhals

2625812

vad som skulle behövas för att ge SSM nödvändiga bemyndiganden för föreskriftsrätt. I nuvarande 9 § KTL är rekvisiten som avses tydligt utskrivna genom att fråga är om de angivna åtgärderna *"provning, kontroll eller besiktning"* som ska utföras i förhållande till kärntekniska *"anordningar"*. De nya lagrum som föreslås ersätta nuvarande 9 § KTL ger en obegränsad utvidgning av när bedömning av överensstämmelse ska genomföras, och således motsvarande obegränsade utvidgning av bemyndigandet att utge föreskrifter i förhållande till befintlig reglering (jmf Promemorian s. 13). Förslagen i 10 d § och 10 e § p. 1 KTL anger *"anläggningar och anordningar"* utan förklaring till bestämmelsernas utvidgning till att även omfatta hela *"anläggningar"*. Oklarheten förstärks av att förslagen lagtext uttryckligen, som nämnts, endast anger att bedömningen ska utföras i förhållande till *"anläggningar och anordningar"* men enligt Promemorian (jämte nämnda två rekvisit) även ska/kan utföras i förhållande till *"... produkter, processer, tjänster, system, personer eller organ"* (jmf Promemorian s. 13) där alltså vissa rekvisit anges i lagtext och andra inte. Ytterligare oklarhet uppstår vid jämförelse mellan föreslagna i stort sett motsvarande bestämmelser i KTL och SSL där begränsning i SSL görs till just *"tekniska anordningar"* (se förslaget till ändrad 3 kap. 10 § p. 5 SSL) utan att denna begränsning i förhållande till rekvisiten i KTL förklaras.

Det finns ingen avgränsning av vilka säkerhetskrav som bedömning av överensstämmelse ska ske mot. Ringhals menar att bedömning av överensstämmelse bör avgränsas, förslagsvis till säkerhetskraven enligt 4 § p. 1 KTL dvs att *"förebygga fel i utrustning, felaktig funktion hos utrustning (...) som kan leda till en radiologisk nödsituation"* samt att det ska avse *"provning, kontroll eller besiktning"* av anordningar som är av betydelse från säkerhetssynpunkt och som installeras eller används i en kärnteknisk verksamhet.

Ringhals befärar att aktuella författningsförslag i nuvarande utformning ger SSM så brett mandat att utforma föreskrifter att kärnkraftsdrift framåt riskerar att fördyras och försvåras utan tydligt syfte. Konsekvenserna är dock svårbedömda eftersom de beror på innehållet i SSM:s kommande föreskrifter.

I Promemorians konsekvensanalys anges att *"Föreslagna bemyndiganden för SSM att meddela föreskrifter om vad i kärntekniska verksamheter och andra verksamheter med joniserande strålning som ska genomgå bedömning av överensstämmelse innebär ingen förändring i sak jämfört med i dag"* och även att *"Tillståndshavare för kärnteknisk verksamhet och andra verksamhetsutövare som bedriver verksamheter med joniserande strålning berörs inte direkt av förslagen"*. I och med dessa bedömningar borde inte avsikten vara att väsentligen förändra omfattningen av bedömning av överensstämmelse jämfört med idag. Författningsförslagen borde därför snarare befästa rådande praxis istället för att helt skrivas om och utvidgas.

Ringhals ser stort behov av att en definition av *"bedömning av överensstämmelse"* framgår av lag, vilket inte är fallet i befintligt förslag. En sådan definition bör utformas specifikt och begränsat till vad som aktualiseras inom kärnteknisk verksamhet (verksamhet med joniserande strålning).

Med ovan sagt vill Ringhals dock framhålla att Ringhals delar bedömningen att det behövs en tydligare reglering av bedömning av överensstämmelse för att upprätthålla strålsäkerheten i kärntekniska anläggningar. I Ringhals är det i strålsäkerhetsredovisningarna (**"SAR"**) som det beskrivs hur Ringhals möter strålsäkerhetskraven som ställs på de kärntekniska anläggningarna. I redovisningen ingår såväl tekniska krav på anläggningarna som krav på administrativa rutiner för att säkerställa att förutsättningarna som ställs upp i SAR efterlevs. En viktig del i att kontrollera att förutsättningarna i SAR efterlevs är att genomföra en bedömning av överensstämmelse. Exempel på områden där bedömning av överensstämmelse görs är driftklarhetsverifiering, kontroll av åldring av elektrisk utrustning, kontroll av miljöbetingelser (temperatur och tryck) i byggnader och så vidare. Det finns alltså många områden som omfattas av behov av kontroll av överensstämmelse. Några områden, såsom kontroll av att anläggningen uppförts såsom förutsatts i anläggningskonstruktionen, har omfattats av krav på bedömning av överensstämmelse sedan anläggningarna uppfördes.

2625812

Kravet på bedömning av överensstämmelse är alltså inte något nytt utan något som Ringhals arbetat med sedan anläggningarna togs i drift. Det nya är den oklara utvidgningen av när bedömning av överensstämmelse ska göras och när det inte längre räcker att Ringhals gör bedömningen internt genom egenkontroll utan när sådana bedömningar måste utföras av ett ackrediterat organ. Det kan heller inte utläsas av föreslagen författningstext om det kommer att ställas ytterligare krav från SSM:s sida på Ringhals som tillståndshavare för att Ringhals självt ska få fortsätta utföra bedömningen internt. Det nya i detta sammanhang är vidare möjligheten för SSM att ställa krav på ett sådant ackrediterat kontrollorgan som, i viss utsträckning, ska kontrollera att Ringhals rutiner är tillräckliga.

Det är vidare oklart hur bedömningen ska ske för alla dessa nya områden. Om det t.ex. ska krävas "intyg om överensstämmelse" för samtliga dessa områden, skulle t.ex. den normala driftklarhetsproceduren bli mer komplicerad. För Ringhals innebär förslaget att arbetet med bedömning av överensstämmelse kompliceras när ytterligare en aktör involveras i processen.

Ringhals menar att de tids-, resursmässiga och ekonomiska konsekvenserna av författningsförslagen för en kärnteknisk tillståndshavare är alltför knapphändigt beskrivet i Promemorians konsekvensanalys. Ringhals har sammantaget och utifrån det ovan nämnda svårt att förstå skrivningen: "*Tillståndshavare för kärnteknisk verksamhet ... berörs inte direkt av förslagen*" (se Promemorian s. 19) och menar att konsekvensanalysen bör göras om för att närmare analysera konsekvenserna för tillståndshavarna.

Föreslagna författningsändringar i SSL

Persondosimetritjänster – definition

Den föreslagna definitionen av persondosimetritjänst i 1 kap. 12 § SSL är mycket bred och täcker in fler områden än vad som idag kräver ett godkännande från SSM. Det är svårt att se igenom omfattningen av den nya definitionen och vad den kommer att innebära i SSM:s föreskrifter. Enligt definitionen kan t.ex. alla typer av mätningar, mätutrustningar för individuell dosövervakning och doskvalitéer omfattas, d.v.s. inte endast den persondosekvivalent som ligger till grund för kategoriindelningen av arbetstagare inom den berörda verksamheten. Även delkroppsdosimetrar och ekvivalenta doser, direktvisande elektroniska dosmätare samt helkroppsmätare och interndosimetri inkluderas enligt definitionen. Definitionen kan t.ex. tolkas som att en medarbetare som avläser sin egen dosimeter kan anses utgöra en persondosimetritjänst, vilket troligen inte är avsikten. Den nya definitionen innefattar även de som mäter aktivitet i biologiska prover, trots att de själva kanske inte bestämmer den resulterande in-tecknade effektiva dosen och tolkar resultatet.

Bedömning av överensstämmelse

I förslaget till 3 kap. 10 § p. 5 SSL anges i Promemorian att följande åtgärder ska utföras inom ramen för bedömning av överensstämmelse: "*Provning, kalibrering, kontroll, certifiering, kvalificering, besiktning och verifiering*" (se Promemorian s. 23) i förhållande till "*anläggningar, tekniska anordningar och den utrustning för mätning eller strålskydd som används i verksamheten...*" Som sagts ovan är skälet till begränsningen till "tekniska anordningar" oklar (men främst i förhållande till hur vidsträckt begreppet blir utan denna motsvarande begränsning i 10 d och 10 e §§ i KTL – se ovan).

Beträffande konsekvenser för Ringhals som tillståndshavare för ett kärnkraftverk gäller även avseende dessa författningsförslag det som angetts ovan om behovet av utvecklande av konsekvenserna för kärntekniska tillståndshavare i en utvidgad och grundligt genomförd konsekvensanalys.

Föreslagna författningsändringar i KTF och SSF

SSM:s föreskriftsrätt

Ringhals anser att det är positivt att det tydliggörs att persondosimetritjänster kan vara godkända av SSM istället för att vara ackrediterade. Ringhals anser dock att det bör klargöras vilka slags tjänster som ska omfattas av kraven på godkännande av persondosimetritjänst (se det ovan nämnda gällande definitionen av persondosimetritjänst i SSL).

2625812

Även syftet med att ge SSM bemyndigande att ställa krav på vad som krävs för godkännande av en persondosimetritjänst behöver förtydligas i författningskommentar så att det framgår om avsikten med bemyndigandet är att krav på godkänd persondosimetritjänst ska vara motsvarande de som gäller idag eller om de kommer motsvara den nivå som krävs för ackreditering. Det är viktigt att hänsyn tas till verksamhetens art och behov i regelverk avseende godkännande av persondosimetritjänster. En utökad kravbild, innefattande även andra typer av mätningar, mätutrustningar och doskvaliteter kan innebära stora konsekvenser för tillståndshavare som bedriver verksamhet med joniserande strålning vid kärntekniska anläggningar.

Sektorsspecifika krav för ackrediterade organ för att få utföra bedömning av överensstämmelse
Ringhals har inga synpunkter på förslagen i denna del som sådana, men det är viktigt att sektorsspecifika krav från SSM inte formuleras så att det begränsar t.ex. en kärnteknisk tillståndshavares tillgång till kontrollorgan i viss mån eller under viss tid eftersom det skulle innebära mycket stor påverkan på verksamheten.

Ringhals befärar t.ex. att det kan komma att ta tid innan kvalificeringsorganet Swedish Qualification Centre AB ("**SQC**") kan erhålla en ackreditering från Swedac. Det är avgörande att SQC kan fortsätta i sin roll som kvalificeringsorgan även under tiden fram till förutsättningar för eventuell ytterligare kravställd ackreditering är på plats. Konsekvensen skulle annars vara att det inte finns ett godkänt kvalificeringsorgan att tillgå för de kärntekniska verksamheterna i viss del, vilket kan innebära hinder för svensk kärnkraftsverksamhet då stipulerade provningar inte kan genomföras. Lämpliga och tillräckligt långa övergångsbestämmelser bedöms därför som nödvändiga.

Gällande övriga föreslagna författningsändringar i KTF och SSF hänvisas till ovan angivna synpunkter.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Mot bakgrund av de oklarheter som Ringhals anser finns i förevarande författningsförslag och tillhörande Promemoria ser Ringhals behov av ett förnyat remissförfarande eller i andra hand en omarbetning av nuvarande författningstext innan ikraftträdande som tar hänsyn till det Ringhals fört fram ovan.

Med vänlig hälsning,
Ringhals AB

Jessica Palmqvist
VD

Detta dokument har godkänts elektroniskt och saknar därför underskrift.